

בביאור מדוע השמחה מסוגלת לילדים

סגולת השמחה לזכות את בני הזוג בילדים. כפי שמסופר: הרה"ק רבי רפאל מבערשיד זי"ע נתארח פעם בביתו של הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא זי"ע, בתו של רבי שמואל – שהייתה עקרה, באה לבקש ממנו ברכה לזש"ק, אמר לה רבי רפאל: שמחה זו סגולה לזכות לזרע של קיימא, כשסיפרה הבת לאביה ר' שמואל את דברי הצדיק אמר לה הוא למד זאת מן התורה, מן הנביאים ומן הכתובים. מן התורה, דכתיב "ותצחק שרה בקרבה", מהנביאים דכתיב 'רני עקרה לא ילדה', כי על העקרה אשר לא ילדה לשמוח ברננה ואז תוושע מצרתה. ומן הכתובים – "מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה".

ובזה יש לבאר מה שמספר המדרש על רבי שמעון בר יוחאי, כמובא במדרש (שהש"ר א', ד' על הפסוק "נגילה ונשמחה בך"): מעשה באשה אחת בצידון ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, אתון גבי רבי שמעון בן יוחאי בעיין למשתבקא דין מדין (רצו להיפרד זה מזה), אמר להון: חייכון, כשם שנזדווגתם זה לזה במאכל ובמשתה, כך אין אתם מתפרשים אלא מתוך מאכל ומשתה.

הלכו בדרכיו ועשו לעצמן יום טוב ועשו סעודה גדולה, ושיכרתו יותר מדאי, כיון שנתיישבה דעתו עליו אמר לה: בתי ראי כל חפץ טוב שיש לי בבית טלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה היא? לאחר שישן רמזה לעבדיה ולשפחותיה ואמרה להם: שאוהו במיטה וקחו אותו והוליכוהו לבית אבא.

בחצי הלילה ננער משנתיה כיון דפג חמרניה אמר לה: בתי היכן אני נתון? אמרה ליה: בבית אבא. אמר לה: מה לי ולבית אביך? אמרה ליה: ולא כך אמרת לי בערב "כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך", אין חפץ טוב לי בעולם יותר ממך.

הלכו להם אצל רבי שמעון בן יוחאי ועמד והתפלל עליהם ונפקדו, ללמד מה הקדוש ברוך הוא פוקד עקרות אף צדיקים פוקדים עקרות.

ויש לבאר כי רבי שמעון לא בירכס מיד, כדי לעורר בהם את מידת השמחה ועל ידי זה להמשיך להם ישועה לילדים.

ויש לבאר מדוע השמחה מסוגלת להביא ילדים בהקדם מה שכתב בספר חשבה לטובה (פרשת נח): סיפר הרב ר' ברוך מזיכלין ז"ל, שפעם אחת הזכיר לפני הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע את חתנו שלא היה לו בנים. ואמר לו: לכאורה יש לשאול על רש"י בתחילת הפרשה, התורה אומרת "אלה תולדות נח" ובא רש"י ומפרש "תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים", הרי התורה מתכוונת לבנים, ומדוע רש"י מפרש מעשים טובים?

אלא, שיש שער התולדה, והאנשים שאין להם בנים הוא מחמת שקשה להם לבוא לשער התולדה, והעצה לבוא לשער הזה הוא מצוות ומעשים טובים. וזו כוונת רש"י ז"ל. ומחמת זה כתיב אחר כך 'יולד נח'.

כעין זה יש לומר, שבשביל לזכות לילדים מן הצורך לזכות ולהיכנס אל העולם הגבוה של נבואה, שכן גילה לנו האר"י הקדוש בספרו שער רוח הקודש, שבעת שההורים נותנים שם לילדיהם, זוכים הם למעין נבואה כדי לבחור את השם הראוי לילד על פי שורש נשמתו. ויש לומר, כי פעמים נמנע מהזוג ילדים כיון שאינם ראויים להיכנס אל שער הנבואה, אולם השמחה מסוגלת לנבואה, כדברי הגמרא בשבת (ל:): שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה של מצוה שנאמר "ועתה קחו לי מגנן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'".

לכן על ידי השמחה זוכה להיכנס אל עולם הנבואה, ומעתה ראוי הוא לילדים.

בסנהדרין (צז), וזו זרכו של רבי מאיר לבל תסתכל על חיצוניותו של האדם, אלא על פנימיותו.

ולשיטתו למד עם אלישע בן אבויה והסביר: "רימון מצא תוכו אכל קליפתו זרק" (חגיגה טו:). כלומר, רבי מאיר ידע להסתכל על כל דבר בפנימיותו ולא בחיצוניות שלו.

עוד יש לפרש שהביא דוגמא מן הכלב, הגמרא בגיטין (נה סו"ג), תחילת הדבר היה בסיפור הידוע של קמצא ובר קמצא, ואחר המעשה מובא שבעקבות הלשנתו של בר קמצא שלא הקריבו את קרבנו של הקיסר שלח להם את גירון קיסר להחריב את העיר ירושלים, כשהגיע לשערי ירושלים רצה לעשות לעצמו סימן, האם תיפול ירושלים בידיו, זרק חץ לכיוון מזרח - הסתובב ונפל בירושלים, לכיוון מערב אתא נפל בירושלים, לארבע רוחות השמים אתא נפל בירושלים. ביקש גירון קיסר מאחד הילדים פסוק לי פסוקיך, אמר ליה: "ונתתי את נקמתי באדם ביד עמי ישראל וגו'" (יחזקאל כ"ה, י"ד), אמר גירון בלבבו: הקב"ה חפץ להחריב את ביתו, על ידי ואחר כך ייקח את נקמתו ממני. נס מהמערכה והתגיר, ויצא ממנו רבי מאיר.

הרי לנו ששורשו של רבי מאיר הוא מרומי – עמלק, ועמלק נמשל לכלב, כמובא ברש"י בפרשת בשלח על הפסוק (י"ז, ח) "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים": סמך פרשה זו למקרא זה לומר, תמיד אני ביניכם ומזומן לכל צרכיכם, ואתם אומרים "היש ה' בקרבנו אם אין", חייכם שהכלב בא ונושך אתכם, ואתם צועקים אלי ותדעון היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך, היה אותו הבן רואה חפץ ואומר, אבא טול חפץ זה ותן לי, והוא נותן לו. וכן שניה וכן שלישית. פגעו באדם אחד, אמר לו אותו הבן: ראית את אבא? אמר לו אביו: אינך יודע היכן אני?! השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו. עכ"ל. וכן מובא בספר שערי אורה (שער ט') שעמלק בבית תפילתם יש דמות כלב, וממנו יניקתם.

רבי מאיר שורשו מעמלק הנמשל לכלב, ובכוחו של רבי מאיר לבטלו ולסלקו, לכן בחר להביא דוגמא מן הכלב.

ומובא בתלמוד ירושלמי (כלאים פרק ט', הלכה ג') בענין פטירתו של רבי מאיר: "רבי מאיר הוה אידמך ליה באסייא, אמר אימורין לבני ארעא דישראל: הא משיחון דידכון. אפילו כן אמר לון יהבי ערסי על גיף ימא (- תנו את מיטתי על חוף הים) דכתיב (תהילים כ"ד, ב') כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה וכו'. ע"כ.

וביאר הפני משה: אסייא - שהיא חו"ל ואמר אמרין לבני ארעא דישראל הא המשיח שלכם כלומר שצוה להם שיאמרו תשגיחו על הרב שלכם שמת בחו"ל שתעלו אותו להיקבר בארץ ישראל. ע"כ.

וצריך ביאור כיצד רבי מאיר קרא לעצמו: "משיח שלכם"?

אלא כיון שרבי מאיר מבטל את קליפת עמלק, וביאת המשיח תלוי בביטול קליפת עמלק, לכן קרא רבי מאיר לעצמו משיח, כי כל התעסקותו בביאת המשיח.

עוד מצינו, במסכת שבת (קנה:): דרש רבי יונה אפיתחא דבי נשיאה: מאי דכתיב "ידע צדיק דין דלים" - יודע הקדוש ברוך הוא בכלב שמזונותיו מועטין, לפיכך שוהה אכילתו במעיו שלשה ימים וכו'. אמר רב פפא: לית דעניא מכלבא ולית דעתיר מחזירא. ע"כ. נמצא כי כלב הוא סמל העניות, ולפי זה עמלק שהוא קליפת כלב הוא מביא את העניות לעולם.

וכתב החיד"א בספרו נחל אשכול (אסתר ד', י"ד), שהרווק שולט בו שר עמלק, ועל ידי שנושא אישה מכניעו. ולכן נאמר "מצא אישה" - שעל ידי שנושא אישה מכניע "מצא" שהוא גימטריא שר עמלק. ע"כ. לכן "אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו" (בבא מציעא נט.), כלומר כיבוד אשתו מביא לו עשירות, כי על ידי האשה מכניע את שר עמלק המביא עניות לעולם.